

UNIONENS HØJTSTÅENDE
REPRÆSENTANT FOR
UDENRIGSANLIGGENDER
OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 18.5.2015
JOIN(2015) 22 final

FÆLLES MEDDELELSE TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

EU og ASEAN: et partnerskab med et strategisk formål

DA

DA

FÆLLES MEDDELELSE TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

EU og ASEAN: et partnerskab med et strategisk formål

1. Indledning

EU har en strategisk interesse i at styrke sine forbindelser med Sammenslutningen af Stater i Sydøstasien (ASEAN)¹. Er ASEAN en stærk, sammenhængende og selvbevidst sammenslutning, der gør fremskridt med sin egen integrering, er det godt for regional stabilitet, velstand og sikkerhed, og det skaber også nye muligheder for samarbejde om regionale og globale udfordringer. ASEAN står for en kombination af høj økonomisk vækst og demografisk dynamik. Under ét udgør sammenslutningen verdens syvendestørste økonomi, og det skønnes, at den vil være verdens fjerdestørste økonomi i 2050. ASEAN's unge middelklasse forventes at vokse til 65 % af ASEAN's samlede befolkning fra 24 % i 2010. ASEAN indtager også en central rolle i indsatsen for at opbygge en mere robust regional sikkerhed i det asiatiske stillehavsområde. Hvis ASEAN optræder samlet og med overbevisning, kan det være nøglen til at sikre, at regionale udfordringer tages op på en måde, der er regelbaseret. Dette er ikke kun i borgernes umiddelbare interesse i regionen, men også i Den Europæiske Unions interesse.

EU har således en meget stor interesse i ASEAN's succes.

Der er et nyt momentum i forbindelserne mellem EU og ASEAN, og begge parter har en interesse i at opretholde det. Mange i ASEAN har udtrykt håb om et større EU-engagement og et ønske om et formelt "strategisk partnerskab". EU har for sit vedkommende stor økonomisk, sektoriel og politisk interesse i at øge sit samarbejde med denne centrale spiller i en region af strategisk betydning.

ASEAN arbejder frem mod etablering af ASEAN's økonomiske fællesskab (AEC) inden udgangen af 2015 og er ved at fastlægge sin vision for perioden efter 2015, herunder hvordan den ser sine forbindelser til EU og andre dialogpartnere. Det er derfor nu, at der skal formuleres en vision om de fremtidige forbindelser mellem EU og ASEAN.

ASEAN og EU er "partnere, hvad angår integration ...", men de adskiller sig betydeligt fra hinanden for så vidt angår gennemsnitlig økonomisk udvikling, arten af deres politiske systemer og deres institutionelle styrke. ASEAN vil have udfordringer, som bl.a. skyldes dens fuldt ud mellemstatslige beslutningsprocedure, som er baseret på konsensus; finansieringen af ASEAN-budgettet (kun 16 mio. USD pr. år baseret på ensartede bidrag fra hver ASEAN-medlemsstat) og overdragelse af beføjelser til sammenslutningens sekretariat. EU og ASEAN deler også et ønske om "opbygning af et fællesskab", bæredygtig udvikling og regelbaseret integration som den bedste måde til at sikre deres borgere (i alt mere end 1,1 mia.) sikkerhed og velstand. EU's 2020-strategi kunne tjene som inspiration for udvikling og gennemførelse af ASEAN's vision og dagsorden for perioden efter 2015.

¹ ASEAN's medlemsstater er Brunei Darussalam, Cambodja, Indonesien, Den Demokratiske Folkerepublik Laos, Malaysia, Myanmar/Burma, Filippinerne, Singapore, Thailand og Vietnam.

Investering i forbindelserne mellem EU og ASEAN vil give betydelige gevinster i forhold til EU's interesser - både økonomisk og politisk. ASEAN ser for sit vedkommende positivt på den rolle, som EU kan spille i en regional kontekst med tiltagende strategisk konkurrence. EU kan i højere grad end nogen anden dialogpartner hjælpe ASEAN med at nå sine integrationsmål som en partner, man har tillid til, uden at slå til lyd for en specifik model.

For EU er et mere vidtgående samarbejde med ASEAN afgørende for udvikling af en mere komplet strategi for Asien. EU har i de seneste år:

- tiltrådt traktaten om venskab og samarbejde i Sydøstasien
- udvidet og omlagt sit samarbejde og skabt et mere ambitiøst og politisk partnerskab som omhandlet i Brunei-handlingsplanen (2013-2017)², der udgør rammerne for alt samarbejde mellem EU og ASEAN, herunder EU-medlemsstaternes mange aktiviteter
- taget del i flere besøg på højt plan, samt
- lanceret nye initiativer til et mærkbart engagement på prioriterede områder.

ASEAN har bemærket sig og påskønnet EU's engagement. Der er nu behov for at forstærke det igangværende momentum og føre den fælles afgørelse, der blev truffet af ASEAN's og EU's udenrigsministre i juli 2014, ud i livet og give forbindelserne en strategisk karakter. For at nå næste fase i forbindelserne mellem EU og ASEAN kræves det, at man bygger videre på og supplerer de allerede forskelligartede bilaterale forbindelser mellem EU og de enkelte ASEAN-medlemmer. Disse processer bør forstærke hinanden gensidigt.

2. Konnektivitet: essensen af regional integration

Konnektivitet (etableringen/eksistensen af forbindelser) er det centrale samlende projekt for ASEAN i dag. De prioriterede mål blev fastsat i den overordnede plan for ASEAN-konnektivitet (*Master Plan on ASEAN Connectivity*) fra 2010, hvis primære mål var at bringe virksomheder, mennesker og institutioner tættere på hinanden ved at fjerne barrierer³. Det understreges i den overordnede plan, at det ganske vist er vigtigt at råde over egentlig infrastruktur, men at hensigtsmæssige regler og en fælles identitet også er vigtige faktorer, når der skal skabes forbindelser mellem ASEAN-landene og i forhold til resten af verden. EU - som selv er en øvelse i regional integration - er også baseret på konnektivitet (selv om det ikke altid er denne term, der anvendes). ASEAN kan med EU - i højere grad end med nogen anden partner - f.eks. drøfte, hvilke erfaringer der er gjort med hensyn til at skabe integrerede transportsystemer på kontinentalt plan, skabe et indre marked og bringe befolkningerne sammen.

Under ministermødet i Bruxelles i juli 2014 mellem EU og ASEAN blev det bekræftet, at man havde en fælles interesse i at samarbejde om konnektivitet. Mange af de sektorinitiativer, der henvises til i denne meddelelse, bør ses som led i et forsøg på at placere samarbejdet om konnektivitet centralt i forbindelserne mellem EU og ASEAN.

² The *Bandar Seri Begawan Plan of Action to Strengthen the ASEAN-EU Enhanced Partnership (2013-2017)*, http://eeas.europa.eu/asean/docs/plan_of_action_en.pdf.

³ <http://www.asean.org/resources/publications/asean-publications/item/master-plan-on-asean-connectivity-2>.

Den nedre del af Mekongregionen (Cambodia, Den Demokratiske Folkerepublik Laos, Myanmar og Vietnam) udvikler sig hurtigt, men omfatter de af ASEAN-landene, der er fattigst, og som har færrest forbindelser til andre partnere. Bruttonationalindkomsten pr. indbygger i det rigeste ASEAN-land er på nuværende tidspunkt 26 gange højere end i det fattigste (i EU er forholdet lavere end 1:4)⁴. En reduktion af udviklingsforskellene bliver en lakmusprøve for konnektiviteten mellem ASEAN-landene og er nøglen til succes for AEC.

EU's udviklingssamarbejde passer godt sammen med ASEAN's integrationsinitiativ (IAI), med hvilket der lægges stor vægt på at bringe landene i den nedre del af Mekongregionen tættere på udviklingsniveauet i de rigeste ASEAN-medlemsstater. ASEAN kunne drage nytte af EU's egne erfaringer med integration og kohæsion.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- fremme af regelmæssig og systematisk dialog mellem EU og ASEAN om konnektivitet; i forlængelse af det succesfulde besøg, som ASEAN's koordineringsudvalg for konnektivitet (ACCC) gennemførte i Bruxelles og Luxembourg i februar 2014, blev der afholdt et første dialogmøde i Naypyidaw (Myanmar/Burma) i september 2014
- oprettelse af en task force for konnektivitet, der skal tjene som ACCC's samtalepartner og gennemføre EU's forskellige aktiviteter til støtte for ASEAN-konnektiviteten
- fortsat støtte til lande i den nedre del af Mekongregionen i deres forsøg på at mindske udviklingsforskellene mellem ASEAN-landene og skabe indbyrdes forbindelser. EU vil til dette formål tredoble sin bilaterale bistand til Mekonglandene fra 607 mio. EUR (2007-13) til 1 705 mio. EUR (2014-20)
- støtte til rentable projekter vedrørende regional konnektivitet inden for transport-, energi- og byinfrastruktur⁵. En ASEAN-facilitet for teknisk bistand (et beløb på 1,1 mio. EUR, der er operationelt fra midten af 2015) vil bidrage til at identificere projekter og gennemføre feasibilityundersøgelser
- sammenkobling af EU-tilskud og -lån fra internationale finansielle institutioner, herunder Den Europæiske Investeringsbank (EIB), til fremme af udvikling af grøn økonomi i ASEAN-regionen gennem Den Asiatiske Investeringsfacilitet (AIF)
- deling af EU's erfaringer med succesfuld forvaltning af flodområder, f.eks. strategien for Donauregionen
- forslag om en særlig udenrigsministerdialog om den nedre del af Mekongregionen for at drøfte regionale spørgsmål og eksisterende EU-bistand, samt
- deling af EU's erfaringer med at opbygge et indre marked for varer og tjenesteydelser i takt med, at ASEAN gør fremskridt med fuldstændiggørelsen af sit økonomiske fællesskab.

⁴ Tal fra Verdensbanken (2013).

⁵ Specifikke EU-programmer, der finansieres under EU's DCI-program, omfatter ASEAN-projektet for integration af lufttransport (AATIP), EU-ASEAN-programmet for statistik og integrationsovervågning (COMPASS), EU-programmet til støtte for højere uddannelse i ASEAN-regionen (EU-SHARE), EU-ASEAN-programmet for grænseforvaltning og migration og initiativet vedrørende en forstærket regional EU-ASEAN-dialog (E-READI).

2.1. Fremme af handel, investeringer og erhvervsliv

Handels- og investeringsstrømmene mellem EU og ASEAN er taget til i betydeligt omfang i det seneste årti. ASEAN under ét er i dag EU's tredjestørste handelspartner uden for Europa (efter USA og Kina), og EU er ASEAN's andenstørste handelspartner (efter Kina) med bilateral handel inden for varer og tjenesteydelser, der i 2013 tegnede sig for 238 mia. EUR. EU har også foretaget betydelige investeringer på mere end 156 mia. EUR i ASEAN-regionen. Der er tale om den største andel af samlede udenlandske direkte investeringer i ASEAN (næsten en fjerdedel). Selv om det er et nyere fænomen, er investeringerne fra ASEAN i Europa også taget til, og de nåede ved udgangen af 2013 op på i alt 57 mia. EUR.

På trods af disse imponerende tal er der stadig store muligheder for, at handelsforbindelserne mellem EU og ASEAN kan vokse. ASEAN bliver snart ét marked med mere end 600 mio. forbrugere og en voksende middelklasse; dette er ensbetydende med store investerings- og eksportmuligheder for EU-virksomheder.

EU har engageret sig aktivt i ASEAN-regionen og i stigende grad individuelt i dens medlemsstater. Der blev i 2010 indledt forhandlinger om bilaterale frihandelsaftaler (FTA'er) med Singapore og efterfølgende med Malaysia, Vietnam og Thailand. Forhandlingerne om frihandelsaftalen mellem EU og Singapore blev afsluttet i oktober 2014, og forhandlingerne om en ambitiøs og bred frihandelsaftale med Vietnam, som kunne udgøre en vigtig målestok for andre EU-forhandlinger i regionen, er tæt på en afslutning.

I 2014-20 vil EU afsætte godt og vel halvdelen af sin finansielle bistand til ASEAN (85 mio. EUR) til støtte for ASEAN's konnektivitet gennem bæredygtig og inklusiv økonomisk integration og handel. EU vil i den forbindelse også mobilisere ressourcer fra AIF ved at sammenkoble tilskud og lån fra EIB og andre internationale finansielle institutioner.

Bortset fra handelsaftaler og finansiell støtte vil EU også samarbejde med ASEAN om at fremme intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Der vil på dette område blive fokuseret på at fremme et erhvervsvenligt miljø i andre lande, fjerne ikketoldmæssige forhindringer, harmonisere standarder, styrke retsstaten og gennemføre internationale arbejdsstandarder. Den igangværende forsknings- og innovationsdialog mellem EU og ASEAN vil også skulle spille en central rolle med hensyn til at støtte samfundsøkonomisk vækst.

Kun 13 % af EU's SMV'er har internationale aktiviteter uden for EU⁶. Skabelse af erhvervs muligheder for EU's SMV'er i ASEAN-landene vil bl.a. indebære forbedring af de gældende regler, adgang til finansiering, intellektuelle ejendomsrettigheder og markedsadgang (herunder offentlige indkøb) og udvikling af virksomhedsledelse.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- videre udbygning af handelsforbindelserne i forhold til ASEAN, herunder gennem jævnlige konsultationer mellem økonomiministre, og arbejde hen imod en ambitiøs

⁶ Ifølge *Eurochambres* har kun 13 % af EU's SMV'er internationale aktiviteter uden for EU, og ca. 9,7 af SMV-produktionsvirksomhederne eksporterer varer til lande uden for EU. Det forventes, at 90 % af væksten i verden de kommende fem år vil finde sted uden for Europa.

regionsbaseret frihandelsaftale, der bygger på bilaterale aftaler mellem EU og ASEAN-medlemsstaterne som et springbræt til virkeliggørelse af dette mål

- forbedring af erhvervsmulighederne for SMV'er, herunder gennem instrumenter som de såkaldte EU Gateway/Business Avenues i Sydøstasien, ASEAN-EU Business Council og fælles udvikling af rentable projekter til støtte for udvikling af grøn økonomi, der skal fremmes ved samtidig anvendelse af tilskud fra EU og lån fra EU-institutioner og internationale finansielle institutioner gennem Den Asiatiske Investeringsfacilitet (AIF)
- udforskning sammen med EIB og udviklingsbanker, der opererer i ASEAN-regionen, af måder, hvorpå man kan forbedre SMV'ers adgang til finansiering med henblik på internationalisering
- styrkelse af dialogen og samarbejdet mellem EU og ASEAN inden for sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS) på grundlag af internationale standarder med henblik på at lette handel og fjerne eksisterende SPS-handelsbarrierer
- støtte til øget samarbejde mellem grænsemyndigheder med henblik på at bekæmpe toldsvig, samtidigt med at man fremmer lovlig handel, gennemsigtighed og ikkediskrimination mellem erhvervsdrivende, herunder ved teknisk bistand (som i tilfældet med ASEAN's pilotprojekt vedrørende et edb-baseret forsendelsessystem) under EU's ARISE-program
- indledning af dialog med ASEAN for at fremme gensidig forståelse af reguleringsmæssige og industripolitiske rammer. Den kemiske sektor ville f.eks. nyde godt af en udveksling af bedste praksis vedrørende gennemførelse af internationale standarder som FN's globale harmoniserede system (GHS) til klassificering og mærkning samt af identificering af områder af fælles interesse
- fremme af virksomhedssamarbejde og klyngesamarbejde, adgang til finansiering og regional kapacitetsopbygning vedrørende standardisering på grundlag af anerkendte internationale standarder og WTO-principper
- indledning af dialog om intellektuel ejendomsret, virksomhedsledelse og virksomheders sociale ansvar, forbrugerbeskyttelse, retligt samarbejde (navnlig inden for international handelsret) og forbedret anvendelse af internationale arbejdsstandarder
- fremme af sektordialoger på områder af fælles interesse, herunder:
 - regionale og internationale standarder inden for *automobilindustrien og sundhed og medicin*;
 - *satellitnavigation, observation af jorden, Copernicus og rumspørgsmål* med henblik på at opbygge en langsigtet samarbejdsstrategi understøttet af forskningstilskud, som der kan ansøges om under Horisont 2020 på disse områder;
 - den *forsvarsrelaterede industrisektor*, for at støtte internationalisering af Europas forsvarsindustri, herunder gennem såkaldte matchmakingarrangementer for EU og ASEAN⁷, samt

⁷ Se Kommissionens meddelelse COM(2013) 542 og COM(2014) 387. Matchmakingarrangementer kan organiseres under COSME, EU's program for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er.

- *informations- og kommunikationsteknologi* med fokus på ikt-applikationer beregnet på borgere, frekvensharmonisering og -forvaltning, eftersøgnings- og redningstjenester, forvaltning af væksten inden for mobilkommunikation, digitalt fjernsyn og digital transmission.

2.2. Transport

Civil luftfart spiller en vigtig rolle, når der skal sikres god konnektivitet inden for ASEAN og mellem EU og ASEAN. Halvdelen af verdens nye vækst inden for trafikken de kommende 20 år vil blive til, fra eller i det asiatiske stillehavsområde, og den vil nå op på en markedsandel på næsten 40 % i 2030. Lufttrafikken mellem EU og ASEAN-regionen forventes at stige med 65 % de kommende 20 år, dels på grund af øget turisme.

Kommissionens meddelelse fra 2012, *EU's luftfartspolitik over for tredjelande*⁸, understregede betydningen af ASEAN's indre marked for civil luftfart, der giver mulighed for et tættere samarbejde mellem regionerne, og som ved at kombinere markedsliberalisering og markedsregulering kunne udgøre en reference for ASEAN. EU har gennemgået en lignende proces de seneste tre årtier, som er kulmineret i EU's fuldt ud integrerede indre marked for luftfart.

EU tilbyder teknisk bistand til udvikling af institutionel kapacitet inden for ASEAN med henblik på at etablere et sikkert og bæredygtigt indre marked for luftfart gennem ASEAN-projektet for integration af luftfart (AATIP), som gennemføres i tæt samarbejde med det europæiske luftfartssikkerhedsagentur (EASA).

ASEAN's fremskridt med etablering af et indre marked for luftfart er også en forberedelse til et tættere samarbejde mellem regionerne. Luftfartstopmødet mellem EU og ASEAN i februar 2014 og det efterfølgende arbejde, der blev udført af en særlig EU-ASEAN-luftfartsarbejdsgruppe, har været afgørende i den sammenhæng.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- styrkelse af dialogen om luftfart, herunder med henblik på at indlede formelle forhandlinger om en aftale om civil luftfart på regionalt plan, og
- støtte til udvikling af forbedrede bytransportssystemer, der samfinansieres af EIB, EU-medlemsstaternes udviklingsbanker og/eller AIF.

2.3. Forskning, innovation og mellemfolkelige kontakter

Tættere mellemfolkelige kontakter er en vigtig komponent i et mere vidtgående EU-ASEAN-partnerskab. De skal både dække dialog og samarbejde om forskning og innovation og udveksling af studerende på videregående uddannelser samt forskere. ASEAN's store deltagelse i EU's syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (2007-13) resulterede i 103 projekter, og EU-bidragene beløb sig til i alt 20 mio. EUR.

⁸ KOM(2012) 556 endelig.

Omkring 250 ASEAN-studerter har hvert år modtaget stipendier under Erasmus Mundus-programmet, som nu er efterfulgt af Erasmus+, og EU-medlemsstaterne tildeler ligeledes mange stipendier. I alt mere end 4 000 ASEAN-studerter rejser hvert år til Europa via EU-stipendier, der finansieres af EU og dens medlemsstater.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- fremme af samarbejde under EU's nye forsknings- og innovationsprogram, Horisont 2020⁹, på de prioriterede områder, der er identificeret i fællesskab af højtstående embedsmænd i forbindelse med dialogen mellem EU og ASEAN om forskning og innovation i august 2014 (og efterfølgende)
- udvidelse af samarbejde om uddannelse, herunder ved at dele EU-erfaringer vedrørende modernisering og internationalisering af reformer af højere uddannelse og systemer (f.eks. indvirkning på kvalifikationsrammer, kvalitetssikring, godkendelses- og evalueringssystemer og gensidig anerkendelse af eksamensbeviser) gennem Erasmus+-projekter og EU-programmet for støtte til videregående uddannelse i ASEAN-regionen (EU-SHARE)
- afholdelse af uddannelsesmesser for videregående uddannelse og akademiske udvekslinger (som led i EU's støtte til fremme af ASEAN-konnektivitet i uddannelsessektoren)
- fortsat dialog og samarbejde om migrations- og mobilitetsspørgsmål som f.eks. legal migration og visaer, illegal migration og tilbagesendelse og tilbagesendelse af illegale migranter, menneskehandel, migration og udvikling og international beskyttelse (asyl og andre former for international beskyttelse)
- samarbejde med ASEAN-medlemsstaterne om bæredygtig turisme på grundlag af de erfaringer, der er gjort med Thailand, Myanmar/Burma og Vietnam, samt
- fremme af deltagelse af ikkestatslige aktører og civilsamfundsorganisationer i regionale integrationsprocesser.

3. Et grønnere partnerskab for en bæredygtig fremtid

ASEAN-regionen har rige naturressourcer, der danner grundlag for en lang række økonomiske aktiviteter og erhverv. Regionen udgør kun 3 % af verdens samlede areal, men den har en usædvanligt stor biodiversitet og er det naturlige habitat for mere end 20 % af de kendte plantesorter og dyrearter. Befolkningen og den økonomiske vækst udøver imidlertid et voksende pres på regionens naturressourcer: vandressourcerne er knappe, der foregår ulovlig træfældning og skovomlægning samt dræning af vådområder, og skovbrande fører til tab af biodiversitet og en stigning i drivhusgasemissioner samt sundhedsproblemer og økonomiske tab. Andre udfordringer i regionen er manglen på vand og ringe affaldsforvaltning, der forværrer de globale affaldsproblemer i havene.

⁹ Ud over Horisont 2020 er de instrumenter, der kan anvendes, dem, der allerede er nævnt inden for rammerne af EU-ASEAN-dialogen om forskning og innovation samt den kommende ASEAN-handlingsplan for videnskab, teknologi og innovation (APASTI, 2015-2020).

ASEAN-regionen udgør ikke blot verdens tredjestørste tropiske skovområde, men også det område, hvor drivhusgasemissionerne hidrørende fra skovrydning og skovforringelser vokser hurtigst: i øjeblikket 260 mio. ton CO₂ pr. år ud af 810 mio. ton på verdensplan.

Der er en stor hyppighed af naturkatastrofer i Sydøstasien, som delvist er knyttet sammen med klimaforandringer. De har medført betydelige tab af menneskeliv (navnlig tsunamien i 2004, cyklonen Nargis i 2008 og den meget kraftige tyfon Haiyan i 2013) og ikke kun berørt ASEAN's befolkninger, men også EU-borgere. EU har i årevis hjulpet ASEAN-landene, navnlig gennem EU's DIPECHO-program, med henblik på at udvikle et mere effektivt nødberedskab og kapacitet til tidlig varsling over for menneskeskabte katastrofer og naturkatastrofer og på at videreformidle erfaringer, der er gjort med hensyn til at udvikle effektive mekanismer for konsulær bistand. EU er en af de vigtigste finansielle bidragsydere til ASEAN's koordinationscenter for humanitær bistand (AHA) og udbygger samtidigt sine forbindelser til nationale katastrofeberedskabsstrukturer, f.eks. i Myanmar/Burma og Filippinerne. EU yder støtte til gennemførelsen efter 2015 af ASEAN-aftalen om katastrofestyring og nødberedskab (AADMER) i tråd med Sendairammerne for begrænsning af katastroferisici¹⁰ og vil sammen med ASEAN fokusere på at støtte befolkningernes evne til at modstå katastrofer og til at reducere risici, navnlig i byområder.

Set i lyset af deres globale ansvar har EU og ASEAN en fælles interesse i at udvikle en mere effektiv tværregional dialog om klimaforandringer. ASEAN og EU deler målsætningen om at holde temperaturstigningerne under 2 °C og udvikle økonomier og samfund, der producerer få drivhusgasemissioner, og som er modstandsdygtige over for konsekvenser af klimaforandringer. EU er rede til at støtte ASEAN med hensyn til at udbrede indsatsen over for klimaforandringer i perioden efter 2015, herunder gennem særlig finansiering rettet mod de finansierede områder - klimaforandringer, miljø og katastrofestyring - under dens regionale program for perioden 2014-2020. EU vil støtte modvirkning af, tilpasning til og modstandsdygtighed over for klimaforandringer samt samarbejde om katastrofestyring, samtidigt med at man tilvejebringer muligheder for at tage hånd om klimaforandringer og deres grundlæggende årsager med en samlet tilgang.

EU's handlingsplan for god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT) tager sigte på at forbedre forvaltningen af skove og fremme handel med bæredygtigt og lovligt fældet træ, og den danner et godt grundlag for at udbygge dialogen og kapacitetsopbygningen i ASEAN. EU er engageret i forhandlinger eller gennemførelse af frivillige FLEGT-partnerskabsaftaler med de fleste ASEAN-lande og har støttet samarbejde på regionalt plan¹¹. Hertil kommer, at EU bidrager med 3 mia. USD til FN's klimapolitikker og incitamentter til at reducere emissioner hidrørende fra skovrydning og skovforringelser (REDD+) og vil tilskynde ASEAN-medlemslandene til at fastlægge velegnede og ambitiøse REDD+-strategier.

¹⁰ http://www.wcdrr.org/uploads/Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030.pdf

¹¹ En frivillig partnerskabsaftale (VPA) er en juridisk bindende handelsaftale mellem Den Europæiske Union og et træproducerende land uden for EU. Formålet med VPA'erne er at sikre, at træ og træprodukter, der eksporteres til EU, har en lovlig oprindelse. Der blev indgået en VPA mellem EU og Indonesien i 2014. Der pågår VPA-forhandlinger med Laos, Malaysia, Thailand og Vietnam. Cambodja og Myanmar befinder sig i en forberedelsesfase. Der er indledt en FLEGT-dialog med Filippinerne.

Røgforurening er et problem, der berører flere ASEAN-lande, f.eks. Indonesien, Malaysia og Singapore. Vedvarende glødebrande og egentlige brande i tørvemoseområder og andre områder, som er et resultat af skovomlægning, berører luftkvaliteten, den lokale sundhed og økonomien. Forureningen er i visse tilfælde så alvorlig, at de lokale myndigheder har erklæret undtagelsestilstand. Drivhusgasemissioner fra drænedede og/eller afbrændte tørvemoseområder har betydelig negativ indflydelse på klimaforandringerne og er en af årsagerne til, at ASEAN-landene er blandt de største udledere af drivhusgasser. Det EU-finansierede SEApeat-projekt har hjulpet ASEAN-landene til at udvikle og gennemføre nationale handlingsplaner for tørvemoseområder. Dette omfatter alternative indkomstskabende aktiviteter og brandforebyggelsesmetoder som f.eks. kontrolleret afbrænding. For perioden 2014-20 planlægges der ny finansiering rettet mod et ASEAN-projekt vedrørende bæredygtig anvendelse af tørvemoseområder og bekæmpelse af røggenere og et ASEAN-projekt (20 mio. EUR) vedrørende biodiversitet og forvaltning af beskyttede områder (10 mio. EUR).

I de kommende år kommer energisektoren til at spille en vigtig rolle med hensyn til at understøtte den socioøkonomiske udvikling og konnektivitet, samtidigt med at man forfølger målene med hensyn til klimaforandringer og miljø. Deling af erfaringer og god praksis og demonstration af innovative løsninger, herunder med hensyn til nedbringelse af CO₂-emissioner, energieffektivitet og begrænsning af efterspørgsel samt udvikling af vedvarende energi kan danne grundlag for en frugtbar dialog om energi og klimaforandringer. Forskning og innovation, herunder demonstration og anvendelse af nye løsninger vedrørende de ovenstående udfordringer, vil blive omfattet af forsknings- og innovationsdialogen mellem EU og ASEAN.

Den bæredygtige anvendelse af naturressourcer omfatter også bekæmpelse af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri), som har betydelige miljømæssige, økonomiske og sikkerhedsmæssige konsekvenser. EU er fortsat engageret på internationalt plan i bekæmpelsen af IUU-fiskeri, og dette engagement er afgørende for at kunne fremme bedre global forvaltning af havene. ASEAN har også erklæret, at det har høj prioritet.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- styrkelse af samarbejdet mellem EU og ASEAN om klimaforandringer og indledning af en politikdialog om miljø og bæredygtig udvikling i tråd med Bruneihandlingsplanen og på grundlag af EU's erfaringer med bæredygtig udvikling på kontinentalt plan, generel anvendelse af klimapolitikker og omdannelse af EU's økonomi til en meget energieffektiv lavemissionsøkonomi
- forøgelse af støtten til ASEAN's indsats for at tage hånd om klimaforandringer, beskytte miljøet og fremme grøn og bæredygtig vækst gennem EU's regionale samarbejdsprogram (mere end 60 mio. EUR ud af 170 mio. EUR er blevet tildelt for perioden 2014-20) samt gennem AIF og SWITCH-programmet for Asien¹²
- støtte til navnlig den indsats, der gøres af landene i den nedre Mekongregion, med hensyn til forbindelsen mellem vand - energi - fødevarer, udvikling af mere bæredygtigt landbrug, fødevarer (inkl. sikre fødevarer), systemer til forvaltning af naturressourcer og fremme af en dialog med Donauregionen

¹² <http://www.switch-asia.eu/>

- styrkelse af den regionale adgang til FLEGT og REDD+, herunder forberedelse af nye REDD+-emissionsreduktionsprogrammer nationalt eller på provins-/distriktpå for bedre at kunne sætte ind over for kræfter, der driver skovrydning og skovforringelse på en måde, der er grænseoverskridende, og få adgang til REDD+-resultatbaserede betalinger, der er baseret på den EU-finansierede REDD-facilitet
- fremme af praktisk samarbejde om spørgsmål som skovrydning, ulovlig træfældning og tilhørende handel, herunder ved effektiv gennemførelse af FLEGT-VPA'er, indsats over for grænseoverskridende røggener, herunder ved at standse dræning af tørvemoser, støtte mere bæredygtig produktion af varer som f.eks. palmeolie, gummi og kaffe, sætte ind over for tab af biodiversitet, bekæmpe handel med vilde dyr og havaffald, fremme hensigtsmæssig forvaltning af affald og kemikalier, støtte vandsikkerhed (herunder mht. de grænseoverskridende aspekter) og grøn byudvikling
- fremme af samarbejde mellem EU og ASEAN om energi: dialogen bør navnlig omfatte energieffektivitet og bevaring, biobrændsel, investeringsrammer, vedvarende energi og infrastrukturudvikling
- styrkelse af det regionale samarbejde mellem EU og ASEAN om IUU-fiskeri ud over de eksisterende bilaterale dialoger med visse ASEAN-lande; gennemførelse af egnede regler for overvågning og kontrol, samt
- udvikling af samarbejdet mellem EU og ASEAN om katastrofestyring, navnlig gennem stærkere operationelle forbindelser, udvidede uddannelsesaktiviteter og deltagelse i beredskabsøvelser inden for rammerne af ARF og ved fokusering på gennemførelse af Sendairammerne vedrørende katastroferisikobegrænsning.

4. Samarbejde om politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål

4.1. Sikkerhed

EU og ASEAN er i de seneste år enedes om at udvikle et mere fuldstændigt partnerskab, der går videre end til den traditionelle fokus på økonomiske spørgsmål. Det skete i kølvandet på ASEAN's beslutninger om at begynde at tage hånd om sikkerhedsspørgsmål som f.eks. katastrofestyring, maritim sikkerhed, grænseoverskridende kriminalitet og terrorbekæmpelse. EU har på tilsvarende vis udvidet sin rolle som sikkerhedsaktør og -garant, bl.a. gennem Lissabontraktatens bestemmelser, der muliggør en bredere tilgang til udenrigspolitik.

ASEAN har udvist kreativitet og beslutsomhed med hensyn til at placere sig selv centralt i den regionale arkitektur, hvor den inddrager regionale og globale magter gennem et sæt koncentriske og overlappende forummer som f.eks. ASEAN+3 (der omfatter Kina, Japan og Sydkorea), det regionale ASEAN-forum (ARF), processen med ASEAN-forsvarsministrenes Plusmøder (ADMM-Plus) og det østasiatiske topmøde (EAS).

EAS er i stigende grad ved at blive det vigtigste forum for strategisk samarbejde i regionen med USA, Kina, Japan, Sydkorea, Indien, Australien, New Zealand og Den Russiske Føderation som medlemmer, men endnu ikke EU. På grund af EU's handel, investeringer og andre forbindelser har den en klar interesse i stabilitet i regionen og dermed i at fremme en sikkerhedsarkitektur, der

er bedre i stand til at kontrollere regionens politiske spændinger, og hvor den spiller en central rolle, herunder gennem fremtidig tiltrædelse af EAS.

ASEAN ser positivt på muligheden for øget samarbejde med EU om sikkerhed. Den kan hente inspiration fra EU's erfaringer med sikkerhedssamarbejde på regionalt plan, og EU's engagement - som er aktivt men ikke truende - kan hjælpe ASEAN med at have adgang til en lang række strategiske valgmuligheder og med at indtage en central placering, nu hvor stormagterne manifesterer sig med større styrke i regionen.

EU og ASEAN bør udnytte deres sammenfaldende interesser og gøre politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål til en af de vigtigste vektorer for deres samarbejde, begge inden for rammerne af samarbejdet mellem EUA og ASEAN, og gennem større inddragelse af EU i ARF, der på nuværende tidspunkt er det eneste regionale sikkerhedsforum, som den er medlem af.

EU har allerede i de seneste år øget sit engagement i forhold til ARF. Den højtstående repræsentant/næstformanden har deltaget i ARF-ministermøderne hvert år siden 2012. På embedsmandsplan har EU været mere aktiv end nogensinde tidligere, fungerer som medformand under ARF-møder og bidrager til gennemførelse af ARF-arbejdsplaner. Nylige EU-initiativer omfatter:

- i 2013/14: medformand (sammen med Myanmar/Burma) for det intersessionelle ARF-møde vedrørende tillidsskabende foranstaltninger og forebyggende diplomati og den tilknyttede forsvarsdialog på embedsmandsplan
- medsponsorering, sammen med Brunei Darussalam, af det første ARF-uddannelseskursus nogensinde om forebyggende diplomati og mægling i oktober 2014 i Brunei, og
- Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademis første seminar nogensinde om den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP) i marts 2014 med særligt fokus på sikkerhedssamarbejdet mellem EU og ASEAN¹³.

ASEAN-partnerne har noteret sig og bifaldet denne stigning i EU's aktivitet om sikkerhed, men sætter spørgsmålstegn ved, om den vil vare ved. Ud over sin interesse i regional stabilitet som sådan vil EU's evne til at udvikle sikkerhedsmæssigt samarbejde have indflydelse på, hvordan ASEAN-partnerne vurderer dens ønske om at tiltræde EAS.

Maritim sikkerhed er en central, fælles udfordring og et vigtigt element i EU's fremme af bedre havforvaltning. Det Sydkinesiske Hav tegner sig for næsten 50 % af verdens skibsfart (målt i tonnage). Energiforsyninger, råvarer og gods, der passerer gennem dette farvand, er af central betydning for de fleste økonomier, herunder EU's. EU har derfor en stor interesse i at opretholde stabilitet og sikkerhed i Det Sydkinesiske Hav og sikre respekt for international ret - herunder FN's havretskonvention (UNCLOS). EU har vedholdende opfordret til en fredelig og samarbejdsbaseret løsning af territoriale konflikter og støtter helhjertet ASEAN's og Kinas igangværende indsats for at nå frem til en aftale om en adfærdskodeks for Det Sydkinesiske Hav og tilskynder til en hurtig afslutning af forhandlingerne.

¹³ Der er planlagt afholdt et nyt seminar i anden halvdel af 2015.

EU tog initiativet til at gennemføre den første dialog på højt plan mellem EU og ASEAN om maritim sikkerhed i Jakarta i november 2013, som omfattede dybtgående drøftelser om pirateri, maritim overvågning, havnesikkerhed og fælles forvaltning af ressourcer. Der finder en ny dialog sted i 2015, og her vil der være særlig fokus på forbindelserne mellem maritim sikkerhed og bekæmpelse af organiseret kriminalitet.

EU's ekspertisecenter inden for kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare risici (CBRN-risici) har opbygget et effektivt regionalt netværk omkring sit sekretariat i Manila. Alle 10 ASEAN-medlemslande deltager i dette initiativ, som udgør en regional platform for at tackle CBRN-risici og er en central foranstaltning i EU-landenes og ASEAN-landenes sikkerhedsmæssige indsats. EU fremmer øget ASEAN-deltagelse i dette initiativ, som vil kunne bidrage til at sikre bæredygtighed på længere sigt og politisk støtte til centeret.

Andre områder, hvor trusler over for ASEAN- og EU-interesser er tiltagende, og begge sider også har en interesse i et tættere samarbejde, omfatter:

- menneskehandel, narkotikahandel og handel med vilde dyr
- internetsikkerhed og internetkriminalitet (herunder indsats over for seksuelt misbrug af børn)
- ikkespredning og nedrustning (inkl. våbenhandelstraktaten)
- afradikalisering/bekæmpelse af voldelig ekstremisme
- situationer for sårbare mindretal, der har regionale konsekvenser
- mægling, samt
- valgobservation.

På hvert af disse områder forbereder EU praktiske initiativer inden for rammerne af både samarbejdet mellem EU og ASEAN og ARF med henblik på at udbygge dialogen og undersøge mulighederne for opbygning af større kapacitet.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- styrkelse af EU's støtte til regionale løsninger vedrørende pirateri og andre aspekter ved maritim sikkerhed. Ud over sit eksisterende engagement gennem programmet for kritiske sejlruiter (MARSIC) vil EU se nærmere på kapacitetsopbygningsaktiviteterne i og sammen med ASEAN inden for maritim sikkerhed (overvågning, havnesikkerhed) som omhandlet i EU's maritime sikkerhedsstrategi og handlingsplan (vedtaget i juni 2014)¹⁴. EU vil forsøge at få gjort dialogen om maritim sikkerhed på højt plan til en årligt tilbagevendende begivenhed
- fremme af dialogen om katastrofeberedskab kombineret med større kapacitetsopbygning på ASEAN-plan (AHA-center) og nationalt plan; udvidelse af de nuværende projekter i Myanmar/Burma og Filippinerne til også at omfatte andre ASEAN-medlemslande

¹⁴ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2011205%202014%20INIT>.

- medformandskab (sammen med Filippinerne) i forbindelse med ARF-workshop om bevidstgørelse og fremme af ARF-samarbejde om begrænsning af CBRN-risici i Manila i september 2015
- tilrettelæggelse af årligt FSFP-oplysningsseminar med fokus på EU-ASEAN-samarbejde med henblik på at øge bevidstheden om EU's stadig større rolle i forbindelse med sikkerhedsspørgsmål og for at fremme mere praktisk og operationelt samarbejde i fremtiden med ASEAN og ASEAN-medlemslandene
- styrkelse af dialog og samarbejde om spørgsmål af fælles interesse, f.eks. inddrivelse af aktiver i kampen mod organiseret kriminalitet, handel med vilde dyr, bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, herunder inden for rammerne af den globale alliance mod seksuelt misbrug af børn på nettet, og fælles indsats over for personer, der misbruger børn seksuelt på tværs af landegrænser, samt
- støtte til særlige menneskerettighedsdialoger på både regionalt og bilateralt plan.

4.2. Menneskerettigheder

Som led i indsatsen for at opbygge et mere komplet og mere politisk partnerskab er EU også interesseret i at samarbejde konstruktivt med ASEAN for at fremme og beskytte internationale menneskerettighedsnormer. Det har i denne forbindelse høj prioritet for EU, at dødsstraffen afskaffes i ASEAN-medlemslandene. EU så derfor positivt på oprettelsen af ASEAN's mellemstatslige menneskerettighedskommission (AICHR) i 2009 og vedtagelsen af ASEAN-menneskerettighedserklæringen i 2012.

Specifikke initiativer på dette område vil omfatte:

- støtte til ASEAN-menneskerettighedsmekanismen og modtagelse af besøgende repræsentanter for AICHR (f.eks. i 2011; der er planlagt endnu et initiativ for anden halvdel af 2015) og for ASEAN-kommissionen for fremme og beskyttelse af kvinders og børns rettigheder (ACWC), som besøgte Europa i 2013, og der arrangeres besøg af EU's særlige repræsentant for menneskerettigheder (som opfølgning af besøgene i maj 2013 og november 2014)
- udbygning af dialogen og samarbejdet med AICHR (som den overordnede menneskerettighedsmekanisme i ASEAN) om spørgsmål som rettigheder for migranter og ofre for menneskehandel, erhvervsliv og menneskerettigheder/virksomhedernes sociale ansvar, tortur, kvinders og børns rettigheder, ligestilling og bekæmpelse af diskrimination
- højere prioritering af rettigheder for mindretal og dødsstraf som vigtige områder for politikdialogen med ASEAN; dette vil omfatte en gennemsigtig og systematisk konsultations- og dialogproces i forhold til civilsamfundet og andre berørte parter, samt
- støtte til civilsamfundsorganisationer og ikkestatslige aktører i ASEAN-regionen, herunder gennem specifikke programmer som f.eks. Det Europæiske Instrument for Demokrati og Menneskerettigheder (EIDHR).

5. På vej mod et partnerskab med et strategisk formål

Det er den umiddelbare prioritet at uddybe partnerskabet inden for rammerne af Brunei-handlingsplanen og de forslag, der er omhandlet i denne fælles meddelelse. Med henblik

på fremtiden blev udenrigsministrene for både EU og ASEAN i juli enige om at udvikle forholdet mellem EU og ASEAN fra at være et "naturligt" eller "udvidet" partnerskab til et "strategisk" partnerskab, og har pålagt højtplacerede embedsmænd at fastlægge en køreplan med henblik på at nå dette mål¹⁵.

Indsatsen for at skabe et strategisk partnerskab mellem EU og ASEAN vil indebære, at man går videre end til den nuværende hovedsageligt bilaterale tilgang og sigter mod et større engagement angående centrale regionale og globale spørgsmål. Der er betydeligt spillerum for en udvidelse af dialogen og samordning af holdningerne vedrørende spørgsmål af global betydning, herunder:

- klimaforandringer
- begrænsning af katastroferisici og forøgelse af modstandsdygtigheden
- mål for bæredygtig udvikling, herunder bekæmpelse af fattigdom, for perioden efter 2015
- pandemier, samt
- bekæmpelse af terrorisme, radikaliserings og udenlandske krigere.

Regionale konflikter som i Ukraine, spændingerne i Det Sydkinesiske Hav og de iranske og nordkoreanske atomkraftspørgsmål, drejer sig i bund og grund alle om centrale sikkerhedsprincipper og om, hvordan man sikrer overholdelse af international ret. Som fortalere for regelbaseret og effektiv multilateralisme har EU og ASEAN en interesse i at udbygge deres samarbejde om disse regionale spørgsmål af global betydning. En udbygning af samarbejdet mellem EU og ASEAN på disse forskellige områder vil gøre det mere relevant at gå over til et formelt strategisk partnerskab, og det vil kræve et politisk engagement og indsættelse af ressourcer fra begge parter. EU er rede til at påtage sig et ansvar i forbindelse med en betydelig opgradering af relationerne og ønsker bl.a. at:

- deltage i en fælles evaluering af udsigterne til en succesfuld forhandling af frihandelsaftaler mellem regionerne
- forhandle en aftale om civil luftfart
- indlede en politikdialog mellem EU og ASEAN om miljø og bæredygtigt udvikling og styrke dialogen om forskning og innovation
- fortsætte dialogen og samarbejdet om migration og mobilitetsspørgsmål
- øge sin finansielle støtte til regionalt samarbejde med ASEAN og til udviklingssamarbejde med mindre udviklede ASEAN-medlemslande (Cambodja, Den Demokratiske Folkerepublik Laos, Myanmar, Vietnam og Filippinerne) til mere end 2 mia. EUR for perioden 2014-2020
- gennemføre en stor pakke med nye initiativer på området ikke-traditionel sikkerhed (maritim sikkerhed, katastrofeberedskab, grænseoverskridende kriminalitet, uddannelseskurser om forebyggende diplomati, krisestyring, mægling, retsstaten og valgobservation), samt

¹⁵ Medformændenes erklæring kan ses på: http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140723_03_en.pdf.

- udnævne en fast EU-ambassadør ved ASEAN.

Møder som det succesfulde uformelle møde mellem ledere i oktober 2014 i Milano bør fremover afholdes jævnligt. Ud over de store ministermøder hver andet år mellem EU- og ASEAN og den postministerielle konference i tilknytning til ARF, kunne den højtstående repræsentant/næstformanden og ASEAN-udenrigsministrene mødes ved åbningen af FN's generalforsamling. Sektormøderne på ministerplan kunne, også selv om de var uformelle, bidrage til at udbygge den bilaterale dagsorden på mange områder, som er omhandlet i denne meddelelse. EU vil i videst muligt omfang fremme denne type møder, herunder i tilknytning til ministermøder inden for rammerne af Asien-Europa-møder (ASEM) og ASEM-topmødet.

EU vil også fortsat fremme den parlamentære dimension af EU-ASEAN-forbindelserne, herunder ved at støtte mere struktureret udveksling mellem Europa-Parlamentet og Den Interparlamentariske ASEAN-Forsamling (AIPA) som foreslået i Europa-Parlamentets beslutning om de fremtidige forbindelser mellem EU og ASEAN, der blev vedtaget den 15. januar 2014¹⁶.

I denne fælles meddelelse fremlægges der konkrete ideer til at udbygge forbindelserne mellem EU og ASEAN ved hjælp af mere sammenhængende rammer for sektorielt samarbejde og sikre skarpere politisk fokus. Begge parter har interesse i at udnytte denne mulighed. Dette vil også danne udgangspunkt for ASEAN's revision af EAS, herunder den måde, som den fungerer på, og et fremtidigt medlemskab. EU er godt rustet til at bidrage til det praktiske arbejde i EAS og således imødekomme ASEAN's opfordring om et øget EU-engagement. Overgangen til et strategisk partnerskab mellem EU og ASEAN bør gå i hånd med EU's tilstedeværelse, når der skal træffes strategiske beslutninger i regionen.

Den højtstående repræsentant og Kommissionen opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at godkende de ideer, der er redegjort for i denne fælles meddelelse, og til at arbejde sammen om at skabe et moderne EU-ASEAN-partnerskab med et strategisk sigte.

¹⁶ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=/EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0022+0+DOC+XML+V0//DE&language^>